

PREGOVOR

E-udžbenik *Arhitektura baroka* namijenjen je studentima preddiplomskog studija povijesti umjetnosti na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Njime je pokriven dio nastavnog sadržaja obveznog kolegija u 4. semestru – *Arhitektura renesanse i baroka* – koji se sastoji od dvije velike tematske i stilsko-kronološke cjeline: arhitektura razdoblja renesanse i arhitektura razdoblja baroka. Udžbenik pokriva drugo razdoblje, a u planu je i izrada udžbenika koji će pokriti i razdoblje renesanse. Razlozi za ovakav redoslijed leže u silabusu i planu rada kolegija, odnosno u literaturi koja je dostupna studentima. Razdoblje renesanse pokriveno je jednim naslovom (Peter Murray, *The Architecture of the Italian Renaissance*, 1986.), a za arhitekturu baroknog razdoblja nema takvog pregleda te se koristilo više naslova.¹ Ujedno, sama građa je složenija jer obuhvaća više zemalja i regija. Nadalje, iako se na kolegiju obrađuje i hrvatska arhitektura, ona nije obuhvaćena ovim udžbenikom. Studentima su na raspolaganju cjeloviti pregledi arhitekture renesanse i baroka u Hrvatskoj,² stoga u ovoj fazi taj dio silabusa kolegija nije obrađen u udžbeniku.

O koncepciji ovog udžbenika potrebno je naglasiti da nije zamišljen kao cjeloviti pregled barokne arhitekture i da ne pokriva sve fenomene u arhitekturi tog razdoblja. Građa nije ni kronološki ni geografski organizirana, nego su odabrane ključne pojave, arhitekti i problemi u arhitekturi tog razdoblja kojima se objašnjavaju stilski fenomeni. Naglasak je na arhitekturi u Italiji, Francuskoj i srednjoj Europi, kao ključnim područjima gdje nastaju inovacije i djela koja će imati značajnog utjecaja i na razvoj arhitekture kod nas. Arhitektura Pirenejskog poluotoka, sjeverne Europe i Velike Britanije nije uključena jer se trenutno prema programu kolegija

1 AAVV, *Baroque: architecture, sculpture, painting*, (ur.) Rolf Toman, Köln: Könemann, 1998., str. 6–77, 122–273; Christian Norberg-Schulz, *Baroque Architecture*, New York: Electa/Rizzoli, 1979.; Christian Norberg-Schulz, *Late Baroque and Rococo Architecture*, New York: Electa/Rizzoli, 1980.; Frédérique Lemerle, Yves Pauwels, *Baroque Architecture 1600–1750*, Pariz: Flammarion, 2008.

2 AAVV, *Hrvatska renesansa*, katalog izložbe (Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, 26. 8.–21. 11. 2004., Musee national de la Renaissance, Chateau d'Ecouen, 8. 4.–12. 7. 2004.), (pri.) Miljenko Jurković i Alain Erlande-Brandenburg, Zagreb: Klovićevi dvori, 2004., str. 71–157 i kataloške jedinice; Milan Pelc, *Renesansa*, Zagreb: Naklada Ljevak 2007., poglavlje *Gradovi i građevine*, str. 23–274; Vladimir Marković, *Arhitektura u Hrvatskoj*, u: *Hrvatska i Europa*, Sv. III: *barok i prosvjetiteljstvo*, (ur.) Ivan Golub, Zagreb: HAZU, 2003., str. 599–616; Katarina Horvat-Levaj, *Barokna arhitektura*, Zagreb: Naklada Ljevak, 2015.

ne obrađuje. Na početku svakog poglavlja i većeg potpoglavlja u kratkim je crtama prikazan i kulturološki kontekst nastanka pojedinih djela, kao i za one primjere koji su ključni bilo kao važni uzori koji se recipiraju u drugim sredinama, bilo kao nova stilska rješenja koja će utjecati na daljnji razvoj stila. U odabiru primjera koji su prikazani kriterij je prije svega bio mogućnost analize pojedinih stilskih pojava kako bi studenti stekli vještinu njihova prepoznavanja, analize i interpretiranja te kako bi ih samostalno mogli primijeniti i na drugim primjerima i u drugim kontekstima. Poseban je naglasak na pojavama, djelima i arhitektima koji su bitni i za razumijevanje hrvatske arhitekture u europskom kontekstu. Na kraju svakog većeg poglavlja nekoliko je pitanja kojima studenti mogu sami provjeriti razumijevanje obrađenog nastavnog gradiva. Ta su pitanja ujedno i tematske odrednice seminarā koji se sadržajno nastavljaju na predavanja.

Udžbenik prati silabus kolegija *Arhitektura renesanse i baroka* i podjelu na tematske cjeline kako se obrađuju na predavanjima i seminarima u sklopu kolegija. Vježbe kolegija odvijaju se kao terenska nastava i obrađuju prvenstveno teme iz nacionalne povijesti umjetnosti. Za vježbe su pripremljeni posebni materijali koji su studentima dostupni na mrežnim stranicama kolegija na *Omegi*, e-sustavu za učenje na daljinu Filozofskog fakulteta u Zagrebu.